

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa M. K. i Z. K.

przeciwko J. D. i K. D.

o zakaz wykonywania aktów posiadania i nakazanie przywrócenia nieruchomości do stanu poprzedniego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 lipca 2010 r.,

zażalenia pozwanych na postanowienie o kosztach procesu zawarte

w wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 20 kwietnia 2010 r., sygn. akt III Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w N. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2010 r. Sąd Rejonowy w Z. nakazał pozwanym J. D. i K. D., aby w terminie siedmiu dni od uprawomocnienia się wyroku usunęli bramę wjazdową, oznaczoną w opinii biegłego inż. P. B. z dnia 18 maja 2009 r. literami A-C-D, upoważnił powódki M. K. i Z. K. do zastępczego wykonania tej czynności na koszt pozwanych, zakazał pozwanym wykonywania jakichkolwiek aktów posiadania na działce nr 96 objętej księgą wieczystą nr (...) Sądu Rejonowego w Z., oddalił powództwo w

pozostalej części i zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódek kwotę 1 526 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok ten zaskarżyła apelacją powódka M. K. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2010 r. Okręgowy w N. oddalił apelację i nie obciążył powódki M. K. kosztami postępowania apelacyjnego. Uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Okręgowy stwierdził, że „o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o przep. art. 102 k.p.c. (w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.)”.

W zażaleniu na zawarte w wyroku z dnia 20 kwietnia 2010 r. postanowienie o kosztach procesu pozwani zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 102 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez odstąpienie od obciążenia powódki kosztami postępowania apelacyjnego, mimo że w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na zastosowanie tego przepisu. W konkluzji wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami, stanowi wyjątek od podstawowej zasady rozstrzygania o kosztach, jaką jest zasada odpowiedzialności za wynik procesu. W przepisie tym ustawodawca nie skonkretyzował pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, stąd ich kwalifikacja należy do sądu, który – uwzględniając całokształt okoliczności danej sprawy – powinien rozważyć, czy zasady współzycia społecznego przemawiają za zastosowaniem wyjątkowej regulacji.

Odstępując od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i przyjmując za podstawę orzeczenia o kosztach art. 102 k.p.c., sąd obowiązany jest wskazać konkretne okoliczności, przemawiające – w jego ocenie – za uznaniem, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w tym przepisie. W braku takiego wskazania kontrola prawidłowości orzeczenia o kosztach procesu jest wyłączona, co z kolei uzasadnia zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 1973 r., I PR 188/73, OSNCP 1974, nr 3, poz. 59 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 111/09, nie publ., z dnia 15 kwietnia 2010 r., II CZ 113/09, niepubl., z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 33/10, niepubl. i z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 12/10, niepubl.).

Sąd Okręgowy nie uczynił zadość wymaganiu wskazania okoliczności, których wystąpienie uznał za szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.